SVERIGES STÖRSTA GATUTIDNING | 100 SPÄNN | HÄLFTEN GÅR TILL FÖRSÄLJAREN

faktum

#278
NOV
2025

KÖP ENDAST AV LEGITIMERAD FÖRSÄLJARE!

STÖR • BERÖR • GRANSKAR

Fares Fares

Uppåt framåt

REPORTAGE

De lämnade strikta Sverige för Christiania

100kr

Här får kvinnor bruka i trygga rum

Kvinnor med narkotikaberoende är särskilt utsatta på gatan och drivs inte sällan in i prostitution. Sverige har inga trygga brukarrum, men det har Danmark som i år öppnade särskilda för kvinnor. Trycket på att få inta sin drog på ett säkert ställe är stort.

TEXT OCH FOTO **HANNA STRÖMBOM**

WINNIE JØRGENSEN URSÄKTAR sig för att hennes ögon rinner lite, hon fick inte sin medicin i morse. Hon försov sig och är irriterad över att ingen på mottagningen svarade i telefon trots att de hade öppet. Två gånger om dagen går hon dit för att både få och inta sin substitutionsmedicin.

– Jag har slutat ta hemma, men det var helt nyligen. Det är inte så smart att sitta på sitt eget golv och injicera.

Vi ses i Köpenhamns Brukarförenings lokaler i stadsdelen Nørrebro, där Winnie är vice ordförande.

Föreningen bjuder på smörrebrød, men Winnies ägg och räkor förblir orörda, aptiten är inte riktigt på plats. I dag behöver föreningen inte längre förklara vad de är för några, de är givna språkrör för en grupp som verkligen inte är röststark. Själv var Winnie runt 30 år när hon började med heroin.

– Jag behövde pengar så jag prostituerade mig. Det var inte kul, men det var nödvändigt.

Var du i prostitution även innan du började med drogerna?

– Nej, det var helt och hållet för att jag behövde pengar till dem. Annars skulle jag aldrig ha tagit det jobbet. Aldrig.

Prostitution var det enda sättet att få fram tillräckligt med pengar på en gång, utan att få frågan var de kom ifrån.

– Det varade ett par år. Sedan fick jag reda på – nej, jag fick inte reda på ett skit – jag insåg att det var för farligt. Jag var för rädd, eftersom jag inte visste vilken sorts kille jag skulle möta, säger Winnie som fyller 67 i höst. ▶

”Det är det enda sättet du kan skaffa fram så mycket pengar på med en gång utan att få frågan var de kommer ifrån”, säger Winnie Jørgensen om varför kvinnor i missbruk så ofta hamnar i prostitution.

"Jag möter kvinnor som föredrar att komma hit, för det är lugnt här. Hos oss utsätts de inte för att någon vill ha något av dem hela tiden", säger Malene Schmidt, sjuksköterska på Reden.

Hon vill dock poängtera att hon aldrig råkat riktigt illa ut eller utsatts för misshandel.

DET HAR DÄREMOT andra kvinnor i liknande situation. På en sidogata till ökända Istedgade på Vesterbro ligger Reden, med verksamhet och tio sängplatser för kvinnor i missbruk och prostitution. Enligt Indenrigs og sundhedsministeriet registrerades 26 våldtäkter och 149 fall av våld mot de knappt 300 kvinnliga brukarna som var registrerade hos Reden under 2023.

När Faktum är på besök vilar någon i soffan, en annan tar en dusch. Vid behov lägger man ut extra madrasser på golvet nattetid. Det har inte varit tillåtet att ta droger i lokalerna, men i praktiken har det ändå skett. Inte minst eftersom många känner sig otrygga i de gemensamma konsumtionsrum som funnits i Köpenhamn tio år.

> De har ett stort öppet rum, så de måste hela tiden vara uppmärksamma på om det är någon där och vem som står bakom ryggen.

– De har ett stort öppet rum, så de måste hela tiden vara uppmärksamma på om det är någon där och vem som står bakom ryggen. Och om man faller ihop lite, eller njuter av sitt rus, kan någon stjäla något, säger Malene Schmidt som är sjuksköterska på Reden.

Sedan i maj i år har verksamheten utökats med två små konsumtionsrum bara för kvinnor. Rummen kallas kabiner, har låsbara glasdörrar och nödvändig utrustning för att göra droganvändningen så säker som möjligt. Bara brukaren själv och personalen kan låsa upp under de 45 minuter som varje person får att disponera. De som röker sin narkotika brukar inte nyttja hela tiden.

Malene samordnar det hälsofrämjande arbetet med kabinerna och lär tillsammans med sina kollegor bland annat ut injektionsteknik. Hon håller upp en liten zip-påse med vitt pulver, innehållande bikarbonat, sådant som man också kan baka kakor med.

– Det här med bikarbonat har varit en insats vi jobbat med i flera år. För annars använder de ammoniakalkohol.

Det senare är ett rengöringsmedel och Malene förklarar hur det blandats med kokain och hettats upp för att omvandlas till crack. Därefter kan det rökas.

– När det är ammoniakalkohol i så skadar det lungorna helt vilt. Det ödelägger dem på tre–fyra år så det har varit verkligt skadereducerande att upplysa om hur du gör det med bikarbonat istället, säger Malene.

I en liten vas på kabinväggen sitter färska snittblommor. Det finns en stol, en spegel och i bänkskivan ett hål ner till en behållare för använda verktyg. Redan efter en månad var det brännmärken i bänkskivan efter kokandet, så det material kommer att få bytas ut.

Projektet har finansierats av Köpenhamns stad och danska staten som investerat åtta miljoner danska kronor vardera. Det ska räcka till att bemanna kabinerna under 22 timmar per dygn, i två år.

Under den första månaden skrev 45 kvinnor in sig, det är i stort sett samtliga av de brukande kvinnor som är kända från Köpenhamns gemensamma brukarrum. Antalet intag var 893, att jämföra med de gemensamma utrymmena som har runt 1 100 om dagen.

Utanför står små vagnar med verktyg och alla tillbehör som kan behövas.

I NØRREBRO KONSTATERAR Winnie att det är bra att Reden har separat verksamhet för kvinnor.

– Jag har bara haft tur som inte behövt räddningshjälp. Men det finns flickor som behöver det och för deras skull är jag så glad att Reden existerar. För ofta behöver de komma undan någon våldsam typ som de inte själva kan bli av med. Och vad gör en klok tjej då? Hon drar.

Winnie har bott i sin tvårummare i 30 år nu. Den ligger nära både substitutionsmottagningen och brukarföreningen och hon tycker inte att hon kunde ha det bättre. Men tillägger:

– Ska jag vara helt ärlig så är det lite sak samma för mig om det finns brukarrum bara för kvinnor. En del kvinnor vill dock helst vara ensamma och nu får de det. Vi är ju för kvinnokampen och nu är den här striden överstökad, de fick sitt eget.

Vad behöver kvinnor i beroende?

– Vi behöver egna lägenheter. För även om vi i god tro har hyrt lägenhet tillsammans med en snubbe, och båda står på kontraktet, är det oftast kvinnan som inte kan få honom att förstå att den också är hennes när något händer. ●

Winnie Jørgensen.